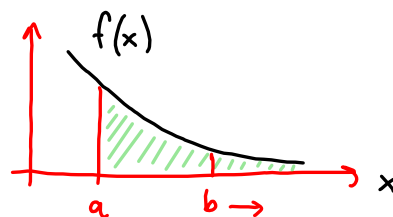
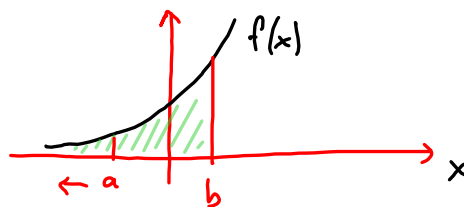

Uegentlige (uekte) integraler (9.5)

$$\int_a^{\infty} f(x) dx \stackrel{\text{def}}{=} \lim_{b \rightarrow \infty} \int_a^b f(x) dx$$

$$\int_{-\infty}^b f(x) dx \stackrel{\text{def}}{=} \lim_{a \rightarrow -\infty} \int_a^b f(x) dx$$

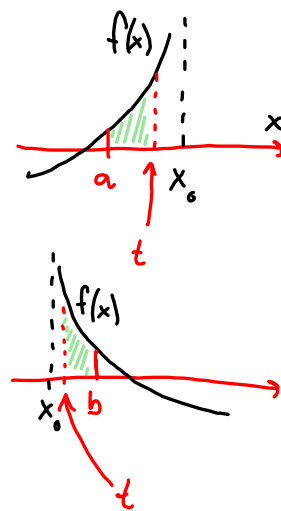

$$\int_{-\infty}^{\infty} f(x) dx \stackrel{\text{def}}{=} \int_{-\infty}^0 f(x) dx + \int_0^{\infty} f(x) dx$$

Hvis $f(x)$ har en vertikal asymptote i $x = x_0$, definerer vi

$$\int_a^{x_0} f(x) dx \stackrel{\text{def}}{=} \lim_{t \rightarrow x_0^-} \int_a^t f(x) dx \quad \text{for } a < x_0$$

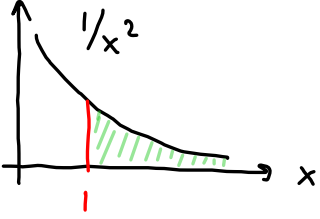
$$\int_{x_0}^b f(x) dx \stackrel{\text{def}}{=} \lim_{t \rightarrow x_0^+} \int_t^b f(x) dx \quad \text{for } b > x_0$$

eks. 1

$$\int_1^{\infty} \frac{1}{x^2} dx = \lim_{b \rightarrow \infty} \int_1^b \frac{1}{x^2} dx$$

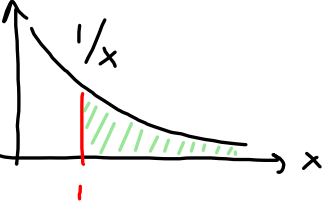
$$= \lim_{b \rightarrow \infty} \left[-\frac{1}{x} \right]_1^b$$

$$= \lim_{b \rightarrow \infty} \left[-\frac{1}{b} - \left(-\frac{1}{1} \right) \right] = \lim_{b \rightarrow \infty} \left[1 - \frac{1}{b} \right] = 1$$

eks. 2

$$\int_1^{\infty} \frac{1}{x} dx = \lim_{b \rightarrow \infty} \int_1^b \frac{1}{x} dx$$

$$= \lim_{b \rightarrow \infty} \left[\ln|x| \right]_1^b$$

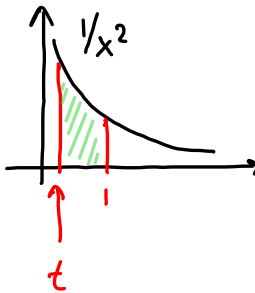
$$= \lim_{b \rightarrow \infty} \left[\ln b - \ln 1 \right] = \underline{\underline{+\infty}} \quad (\text{integralet divergerer})$$

eks. 3

$$\int_0^1 \frac{1}{x^2} dx = \lim_{t \rightarrow 0^+} \int_t^1 \frac{1}{x^2} dx$$

$$= \lim_{t \rightarrow 0^+} \left[-\frac{1}{x} \right]_t^1$$

$$= \lim_{t \rightarrow 0^+} \left[-\frac{1}{1} - \left(-\frac{1}{t} \right) \right]$$

$$= \lim_{t \rightarrow 0^+} \left[\frac{1}{t} - 1 \right] = \underline{\underline{+\infty}} \quad (\text{integralet divergerer})$$

Hvis vi får et endelig tall som svar på et uegentlig integral, sier vi at integralet konvergerer. I motsatt fall sier vi at integralet divergerer.

Teorem (p-integralene)

Integralet $\int_1^{\infty} \frac{1}{x^p} dx$ konvergerer for $p > 1$, og divergerer for $p \leq 1$.

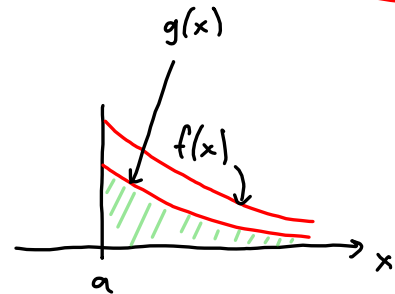
Bevis Kan anta $p \neq 1$, siden vi vet fra eks. 2 at det gir divergens. Får:

$$\begin{aligned} \int_1^{\infty} \frac{1}{x^p} dx &= \lim_{b \rightarrow \infty} \int_1^b \frac{1}{x^p} dx = \lim_{b \rightarrow \infty} \left[\frac{1}{-p+1} x^{-p+1} \right]_1^b \\ &= \lim_{b \rightarrow \infty} \left[\frac{1}{1-p} b^{1-p} - \frac{1}{1-p} \cdot 1 \right] \\ &= \frac{1}{1-p} \cdot \lim_{b \rightarrow \infty} [b^{1-p} - 1] \end{aligned}$$

Her går b^{1-p} mot $+\infty$ hvis $p < 1$, og mot 0 hvis $p > 1$. \square

Teorem (Sammenlikningstesten for integraler)

La f og g være kontinuerlige med $0 \leq g(x) \leq f(x)$ for alle $x \geq A$.

(i) Hvis $\int_a^\infty f(x) dx$ konv., så konv. $\int_a^\infty g(x) dx$

(ii) Hvis $\int_a^\infty g(x) dx$ div., så divergerer $\int_a^\infty f(x) dx$

Bevis: Se bok. \square

eks. $\int_1^\infty \frac{1}{x^2 + \sin^2 x} dx$ Konvergerer dette?

Vi bruker sammenlikningstesten, punkt (i): Vi har

$$0 \leq \underbrace{\frac{1}{x^2 + \sin^2 x}}_{g(x)} \leq \underbrace{\frac{1}{x^2}}_{f(x)}$$

Vi vet at $\int_1^\infty \frac{1}{x^2} dx$ konvergerer (p -integral, $p=2$)

Ergo konvergerer integralet vårt ved sammenlikningstesten. \square

Teorem (Grense-sammenlikningstesten for integraler)

Gitt integralene $\int_a^\infty f(x) dx$ og $\int_a^\infty g(x) dx$, der f og g er positive og kontinuerlige. Hvis

$$L = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f(x)}{g(x)} \text{ fins og } 0 < L < \infty$$

så enten konvergerer begge integralene eller divergerer begge integralene.

Bevis Velg konstanter P og Q slik at $0 < P < L < Q$.

Siden $f(x)/g(x) \rightarrow L$, har vi for store nok x

$$P < \frac{f(x)}{g(x)} < Q, \text{ dvs. } \underline{P \cdot g(x) < f(x) < Q \cdot g(x)}$$

Vi bruker så den vanlige sammenlikningstesten:

$$\int f(x) dx \text{ konv.} \Rightarrow \int P \cdot g(x) dx \text{ konv.}, \text{ dvs. } \int g(x) dx \text{ konv.}$$

$$\int f(x) dx \text{ div.} \Rightarrow \int Q \cdot g(x) dx \text{ div.}, \text{ dvs. } \int g(x) dx \text{ div.} \quad \square$$

eks. $\int_1^{\infty} \frac{x^{3/2} + 1}{x^{5/2} + 1} dx$ Konvergerer dette?

Funksjonen "går som" $\frac{x^{3/2}}{x^{5/2}} = \frac{1}{x}$

Vi bruker grense-sammenliknings testen med $g(x) = \frac{1}{x}$:

$$L = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\left(\frac{x^{3/2} + 1}{x^{5/2} + 1} \right) \cdot x}{\left(\frac{1}{x} \right) \cdot x}$$

$$= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{(x^{3/2} + 1) \cdot x}{x^{5/2} + 1} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x^{5/2} + x}{x^{5/2} + 1}$$

$$= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1 + \frac{x}{x^{5/2}}}{1 + \frac{1}{x^{5/2}}} = 1$$

Dette på dominerende ledd, kunne også brukt l'Hopital

Altså diverger integralet vårt ved grense-sammenlikningstesten, fordi vi vet at

$$\int_1^{\infty} \frac{1}{x} dx \text{ divergerer. } \square$$